

ORIGINAL ARTICLE

The Relationship Between Philosophical Mindset and Research Performance and Creativity of Professors at Shahr Babak Azad University

Asghar Salimi Naveh*¹ , Mahboobe Ghafari²

1. Assistant Professor,
Department of Philosophy and
Islamic Theology, Vali -E-Asr
University, Rafsanjan.

2. Master of Degree in
Elementary and Preschool
Education, Islamic Azad
University, Anar Branch.

Correspondence:

Asghar Salimi Naveh

Email: a.salimi@vru.ac.ir

Received: 19/Dec/2024

Accepted: 16/Feb/2025

How to cite:

Salimi Naveh, A. Ghafari, M (2025).
The Relationship Between
Philosophical Mindset and
Research Performance and
Creativity of Professors at Shahr
Babak Azad University,
Technology and Scholarship in
Education, 4 (4), 85-95.

ABSTRACT

This study was conducted with the purpose of investigating the relationship between philosophical mindset and research performance and creativity of professors at Shahr Babak Azad University in the academic year 2024-2025. Considering the purpose and nature of the study, the research method of this study is applied in terms of purpose and survey in terms of data collection. The statistical population of this study is 60 professors of Shahr Babak Azad University, and the sample size studied in this study is the entire number due to the small size of the university unit. The data collection tools were the philosophical mindset questionnaire, the Torrance Creativity Assessment Questionnaire, and the research performance questionnaire. The results of data analysis showed that there is a positive and significant relationship between philosophical mindset and creative teaching of professors at Shahr Babak Azad University ($r=0.512$) and there is a positive and significant relationship between philosophical mindset and performance of professors at Shahr Babak Azad University ($r=0.384$). The findings of the study showed that professors who have a philosophical mindset pay great attention to teaching techniques and are influenced by their philosophical mind in the teaching process and use active and creative teaching methods. Through these active teaching methods, students can learn effectively. Also, philosophical mindset has a positive effect on their teaching performance as one of the most important tasks of university professors. They are able to perform tasks that increase the quality of teaching, such as planning and preparing the teaching process, evaluating and human relations, managing the classroom, and conducting professional partnerships. It can be expected that the quality of teaching at that university is also at a desirable level.

KEY WORDS

Philosophical Mindset, Research Performance, Creativity.

«مقاله پژوهشی»

رابطه بین ذهنیت فلسفی با عملکرد پژوهشی و خلاقیت اساتید دانشگاه آزاد شهر بابک

اصغر سلیمی نوه^{۱*} ID، محبوبه غفوری^۲

چکیده

این تحقیق باهدف بررسی رابطه بین ذهنیت فلسفی با عملکرد پژوهشی و خلاقیت اساتید دانشگاه آزاد شهر بابک در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ انجام شده است، با در نظر گرفتن هدف و ماهیت پژوهش روش تحقیق این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از حیث جمع آوری داده ها از نوع پیمایشی، مقطعی است، جامعه آماری این پژوهش ۶۰ نفر اساتید دانشگاه آزاد شهرستان شهر بابک و حجم نمونه مورد بررسی در این تحقیق به دلیل کوچک بودن واحد دانشگاهی تمام شمار در نظر گرفته شده است. ابزار گردآوری داده ها پرسش نامه ذهنیت فلسفی، پرسش نامه سنجش خلاقیت تورنس و پرسش نامه عملکرد پژوهشی بوده است، نتایج تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد که بین ذهنیت فلسفی و تدریس خلاقانه اساتید دانشگاه آزاد شهر بابک رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و بین ذهنیت فلسفی و عملکرد اساتید دانشگاه آزاد شهر بابک رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. یافته های تحقیق نشان داد استادانی که طرز تفکر فلسفی دارند توجهی بی حد به فنون تدریس داشته و در فرایند تدریس از ذهن فلسفی خود تأثیر پذیرفته و از روش های فعال و خلاقانه تدریس استفاده می نمایند و به وسیله آن روش های تدریس فعال می توانند در یادگیری دانشجویان مؤثر باشند و همچنین ذهنیت فلسفی بر عملکرد تدریس آنان به عنوان یکی از مهم ترین وظایف استادان دانشگاه تأثیر مثبتی گذاشته و از پس وظایفی که موجب افزایش کیفیت تدریس می شوند؛ مانند برنامه ریزی و آمادگی فرایند تدریس، ارزشیابی و روابط انسانی مدیریت کلاس و انجام مشارکت حرفه ای به خوبی برآیند و می توان انتظار داشت که کیفیت تدریس در آن دانشگاه نیز در حد مطلوبی می باشد.

واژه های کلیدی

ذهنیت فلسفی، عملکرد پژوهشی، خلاقیت.

۱. استادیار گروه فلسفه و کلام اسلامی

دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان.

۲. کارشناس ارشد رشته آموزش ابتدایی -
پیش دبستانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد
انار.

نویسنده مسئول:

اصغر سلیمی نوه

رایانامه: a.salimi@vru.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۸

استناد به این مقاله:

رسلیمی نوه، اصغر و غفوری، محبوبه. (۱۴۰۳).
بررسی رابطه بین ذهنیت فلسفی با عملکرد
پژوهشی و خلاقیت اساتید دانشگاه آزاد شهر بابک،
فصلنامه علمی فناوری و دانش پژوهی در تعلیم و
تربیت، ۴ (۴)، ۸۵-۹۵.

مقدمه

پژوهش به عنوان یکی از کارکردهای مهم در آموزش عالی، بیشتر در دوره‌های تحصیلات تکمیلی تبلور می‌یابد (تابعی و محمودیان، ۱۳۸۶) و به عنوان یک فعالیت آکادمیک مهم، سهم چشمگیری در تولید دانش و نوآوری و توسعه دارد، همچنین بررسی عملکرد پژوهشی به‌عنوان موتور محرکه عرصه دانش، به نحو مطلوبی می‌تواند دستیابی به مأموریت مهم تولید علم را هموار سازد (ثمری، یمنی دوزی سرخابی، صالحی عمران و گرائی نژاد، ۱۳۹۳).

بخشی از زندگی روزانه آدمی را فلسفی فکر کردن یا تفکر منطقی داشتن شکل می‌دهد. ذهنیت فلسفی به معنای طرز تفکر فلسفی و دربردارنده سه اصل اساسی در تعلیم و تربیت و به‌عنوان یک راهنمای فکری برای مربیان، بیانگر مجموعه توانایی‌های آدمی است برای حل مسئله ذهن فلسفی^۱ به صفاتی خاص مانند داشتن تفکر، انعطاف‌پذیری، دید وسیع و فهم عمیق اطلاق می‌شود (محرک مالی ۱۳۹۳). ذهنیت فلسفی^۲، معادل روح فلسفی خصوصیتی است، که در رفتار و طرز فکر فیلسوف، برخورد وی با دیگران، روبرو شدن با مشکلات و بطور کلی در کلیه شئون زندگی وی به چشم می‌خورد و باعث تمایز او از دیگران می‌شود (باقری و توچائی و باقری و توچائی، ۱۴۰۰): اسمیت^۳ (۱۹۵۶) بیان می‌کند که ذهنیت فلسفی روشی از تفکر است، که به افراد در فکر کردن به موضوعات مختلف کمک می‌کند به نظر او فلسفه مأموریت دارد، به انسان کمک کند تا به نتایج اعمال روزانه‌اش عمیق‌تر فکر کرده و عملی حکیمانه داشته باشد. فرد دارای ذهنیت فلسفی خصوصیتی را نشان دهد که ممکن است، در سه بعد مرتبط به هم گروه بندی شوند این سه بعد عبارتند از: ۱- تعمق^۴ ۲- جامعیت^۵ ۳- انعطاف‌پذیری^۶؛ تعمق عبارت از چیزی را مورد مطالعه قرار دادن و پشت آن چیز دیگری را دیدن؛ فردی که دارای تعمق است آنچه را دیگران بدیهی تلقی می‌کنند را مورد سوال قرار می‌دهد (طباطبایی و اعظمی، ۱۴۰۱) هر یک

از این اصول سه گانه دارای چهار ویژگی یا خصوصیت ویژه نیز هستند که عبارتند از:

الف - جامعیت: جامعیت بیانگر آن است که در برابر فشار آنی و مورد خاص بودن مقاومت نموده و مسائل را بر اساس هدف‌های درازمدت بنگریم. در واقع جامعیت نوعی کل‌نگری و دیدن امور در زمینه‌ای وسیع است که باعث می‌شود فرد همواره برای وحدت‌بخشیدن به اندیشه‌هایش تلاش کند. چهار ویژگی جامعیت عبارت‌اند از:

۱. مشاهده امور خاص با توجه به ارتباط آن‌ها به یک زمینه وسیع

۲. ارتباط دادن مسائل حاضر به هدف‌های دور

۳. به کار بردن قوه تعمیم

۴. توجه به جنبه‌های نظری (شریعت‌مداری ۱۴۰۳)

ب- تعمق: تعمق سبب می‌شود که فرد ایده‌ها و پدیده‌ها را به طور عمیق مطالعه کند و درباره آنچه دیگران بدیهی تلقی می‌کنند سؤال کند. تعمق توانایی است که فرد را قادر می‌سازد تا با اصول اساسی یک موقعیت از نزدیک درگیر شود و به حقیقت امور آن‌گونه که هستند و به شکلی روشمند دست یابد بدون آنکه حقیقتی بر او تحمیل شود.

چهار ویژگی تعمق عبارت‌اند از:

۱. سوال کردن از آنچه که دیگران مسلم و بدیهی فرض می‌کنند

۲. کشف امور اساسی و بیان آنها در هر موقعیت

۳. توجه به اشارات و امور مربوط به جنبه‌های اساسی در هر موقعیت

۴. قضاوت و حکم را بر روش فرضیه‌ای-قیاسی قرار دادن (همان)

ج- قابلیت انعطاف: افکار و رفتار ناشی از آن در موقعیت‌های گوناگون، بیانگر میزان انعطاف‌پذیری فرد در مواجهه با رویدادهای مختلف می‌باشد. به‌خصوص وقتی که فرد در یک موقعیت تازه‌ای قرار می‌گیرد و یا به واسطه موقعیتی رفتاری از

4 Reflection

5 Comprehensiveness

6 Flexibility

1 Philosophical Mind

2 Philosophical Mindset

3 Smith

او سر می‌زند که بیانگر شرطی‌شدن اوست و یا در موقعیت‌هایی که فرد دچار هیجانات عاطفی شدیدی می‌شود. درواقع فرد با برخورداری از ویژگی انعطاف‌پذیری در جهت نواندیشی و دگر بینی و خلاقیت گام برمی‌دارد.

چهار ویژگی این بعد عبارت‌اند از:

۱. رها کردن خود از جمود روانی

۲. ارزش‌سنجی افکار و نظریات بدون توجه به منبع آنها

۳. توجه به مسائل مورد بحث از جنبه‌های متعدد

۴. پذیرش نظریه‌ها یا قضاوت‌های موقتی و شرطی و علاقه به اخذ تصمیم در مواقع مبهم (همان، ۹۸)

کارکرد هر یک از ابعاد سه‌گانه ذهنیت فلسفی بر مبنای خصوصیات که دارند بدین قرار هست که فردی که دارای ذهن فلسفی یا تفکر فلسفی باشد زمینه ادراکات خود را توسعه می‌دهد و توجه خود را به امور معین محدود نمی‌سازد و تلاش می‌کند هر امری را در ارتباط با امور دیگر بررسی کند. به عبارت دیگر ارتباط افقی و عمودی امور را با یکدیگر بسنجد. دایره دید هر فردی باید کل‌نگری باشد و در مواجهه با هر مسئله‌ای تلاش کند. ریشه‌ها و زمینه‌های پیدایش مسئله و مشکل را شناسایی کند از بدیهی‌ترین و بی‌ارتباط‌ترین موضوعات به سادگی عبور نکند و زمینه‌های ارتباطی هر مسئله را با اموری دیگر مورد شناسایی قرار دهد.

یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی هر کشور میزان تولیدات علمی و فنی آن در سطح ملی و بین‌المللی است. تولیدات علمی هر کشور اغلب توسط مراکز پژوهشی و آموزشی و نیز مؤسسات علمی و فنی تولید می‌شود؛ بنابراین دانشگاه‌ها به عنوان یکی از مؤسسات آموزشی و پژوهشی جایگاه مهمی در روند تولیدات علمی هر کشور خواهند داشت (پارک و لیدسدراف^۱، ۲۰۱۰). هرسی و بلانچارد^۲ (۱۹۹۸) اظهار می‌دارند که عملکرد یعنی

نحوه آمادگی شخص برای انجام یک تکلیف خاص، بر اساس یافته‌های پژوهش و ثوق و همکاران (۱۳۹۹) ابعاد عملکرد پژوهشی عبارت‌اند از: ۱- مؤلفه منابع انسانی ۲- مؤلفه زیرساخت‌ها ۳- مؤلفه ارتقای دانش و مهارت پژوهشی ۴- مؤلفه نوآوری، خلاقیت و کارآفرینی ۵- مؤلفه خرد جمعی و کارگروهی ۶- مؤلفه رقابت‌پذیری. تحقیقات انجام شده روی ذهنیت فلسفی و رابطه آن با عملکرد سابقه‌چندانی ندارد، کیخانژاد (۱۳۸۷) در پژوهشی اشاره می‌کند که بین هر سه بعد ذهنیت فلسفی جامع‌نگری تعمق و انعطاف‌پذیری با انجام وظایف مدیریتی نتایج تحقیق آبرار (۱۳۸۴) نیز اشاره می‌کند که بین میزان تجربه شغلی و ذهنیت فلسفی رابطه‌ای وجود ندارد.

پیرا^۳ (۲۰۰۹) در پژوهش خود بین میانگین نمرات توانایی وضوح، نقش حمایت سازمانی انگیزش اعتبار تصمیم‌گیری و سازگاری محیطی کارکنان با ذهنیت فلسفی مدیران آنها رابطه معنی‌دار گزارش نمود. بولینگر^۴ (۲۰۰۲) بیان نمود که مدیرانی که دارای تفکر جامع عمیق انعطاف‌پذیر و انتقادی باشند نسبت به مدیرانی که فاقد این کیفیات هستند، تأثیر متفاوتی بر کارکنان خود دارند. حسن‌پور و قادری (۱۴۰۱) در پژوهشی به بررسی رابطه نگرش به دنیای مجازی و خودکارآمدی تحصیلی با خلاقیت شناختی دانش‌آموزان دختر شهر کرمان دریافتند که مؤلفه‌های دینیای مجازی (نیت استفاده، نگرش و...) و مؤلفه‌های خودکارآمدی تحصیلی (استعداد، کوشش، بافت) با خلاقیت شناختی رابطه معنادار دارد. فارمر (۲۰۰۳)، اونا رهیم، (۲۰۱۳) رستمی (۲۰۱۲)، معظمی (۲۰۱۳)، سیف هاشمی (۲۰۰۴) و سخنور (۲۰۱۰) در پژوهش‌های خود دریافتند که بین ذهنیت فلسفی و خلاقیت رابطه معنی‌دار وجود دارد. همچنین مارینو (۲۰۱۰) نیز در پژوهش خود دریافت که رابطه مثبت و معناداری بین ذهنیت فلسفی مدیران با بهبود عملکرد کارکنان وجود دارد. تریگول و همکاران (۱۹۹۹) در پژوهش خود دریافتند که طرز تفکر استادان، عامل محدودکننده و یا آزادکننده در تدریس کیفیت یادگیری دانشجویان

محیط و شخصیت هستند. عوامل تشکیل دهنده شناخت شامل هوش و مهارت‌ها هستند و متغیرهای محیطی از عوامل اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و مذهبی و تحصیلات تشکیل می‌شوند. این در حالی است که صفت‌های شخصیتی مانند اعتمادبه‌نفس، ابتکار و انگیزه نیز روی خلاقیت تاثیر دارند. در حقیقت خلاقیت تعامل میان استعداد، فرآیند و محیط است که به وسیله آن فرد یا گروه، محصول قابل درکی را که هم جدید و هم مفید است، در زمینه اجتماعی تعریف‌شده تولید می‌کند (حسینی و صادقی، ۲۰۱۰).

تورنس^۴ در تعریف پژوهشی، خلاقیت را فرایند حس کردن مشکلات، مسائل، شکاف در اطلاعات، عناصر گم‌شده، چیزهای ناجور، حدس زدن و فرضیه‌سازی درباره این نواقص، ارزیابی و آزمودن این حدس‌ها و فرضیه‌ها، تجدیدنظرکردن و دوباره آزمودن آنها و بالاخره انتقال نتایج می‌داند (سیفی، ۲۰۱۱). وی در تعریف وابسته به بقا، خلاقیت را قدرت کنارآمدن فرد با موقعیت‌های دشوار معرفی می‌کند. بر اساس نظریه تورنس، خلاقیت مرکب از چهار بُعد است: الف) سیالیت که توانایی برقراری رابطه معنی‌دار بین فکر، اندیشه و بیان است و بر اساس تعداد افکار یا راه‌حل‌ها در یک‌زمان مشخص اندازه‌گیری می‌شود، ب) اصالت یا ابتکار که توانایی تفکر به شیوه غیرمتداول و خلاف عادت رایج و همراه با جواب‌های غیرمعمول، عجیب و زیرکانه است، ج) انعطاف‌پذیری که اشاره به توانایی تفکر به طرق مختلف برای حل یک مسئله جدید است، و د) بسط که شامل توانایی توجه به جزئیات در حین انجام یک فعالیت است (شوقی و مرتضوی، ۲۰۱۲). اسمیت (۱۹۵۶) نشان داد که بین ذهنیت فلسفی مدیران با روابط انسانی مطلوب و میزان خلاقیت رابطه مستقیم وجود دارد (سیف، هاشمی، ۱۳۸۲).

روش

با در نظر گرفتن هدف و ماهیت پژوهش روش تحقیق این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از حیث جمع‌آوری داده‌ها از

می‌باشد. همچنین زمانی بابه‌گیری (۱۳۹۱) نیز در پژوهش خود دریافت که بین ذهنیت فلسفی و روش تدریس اعضای هیئت‌علمی رابطه معناداری وجود دارد. شهبازی دستجردی و میرشاه جعفری (۱۳۸۸) در پژوهش خود نشان دادند که بین ذهنیت فلسفی و روش تدریس دبیران همبستگی معناداری وجود دارد. پاک‌گوهر، محمدی احمدآبادی و مظاهر (۱۴۰۱). در پژوهشی تحت عنوان تاثیر کار با ابزار آموزشی و سنجش عملکرد اوریگامی بر خلاقیت و عزت‌نفس دانش‌آموزان دختر کلاس چهارم ابتدایی، دریافتند آموزش اوریگامی باعث افزایش در میانگین خلاقیت و عزت‌نفس دانش‌آموزان در پاسخگویی به سؤالات آزمون‌های خلاقیت و عزت‌نفس و افزایش عملکرد دانش‌آموزان می‌شود.

بی شک یکی از زیباترین ویژگی‌های انسان قدرت آفرینندگی و خلاقیت^۱ اوست. به کمک همین ویژگی است که انسان می‌تواند اهداف آرمان‌گرایانه خود را تحقق بخشیده و توانایی‌های خود را شکوفا سازد، (باقری و تو چائی و باقری و تو چائی، ۱۴۰۰). خانقیان و همکاران به نقل از دهخدا خلاقیت را خلق کردن و به‌وجودآوردن و خلاق را شخص دارای عقاید نو معرفی کرده‌اند (خانقیان و همکاران، ۲۰۰۸). دانشمندان، خلاقیت را با تعبیر متعدد و متنوعی تعریف کرده‌اند، به‌طوری که گاهی هر تعریف بیانگر یک بُعد از ابعاد مهم فراگرد خلاقیت است که برخی از آنها به شرح زیر است: پارکر معتقد است اصطلاح خلاقیت به آن دسته از فرآیندهای ذهنی دلالت دارد که به راه‌حل‌ها، ایده‌ها و مفهوم‌سازی‌ها، اشکال هنری، نظریه‌های منحصربه‌فرد و جدید منجر می‌شود (پارکر^۲، ۲۰۰۸). میرکمالی نیز خلاقیت را نوعی توان و مهارت ذهنی می‌داند، که می‌تواند با به‌تصویرکشیدن مسایل و پدیده‌ها و تجزیه و تحلیل آنها، ایده‌ها و راه‌حل‌های جدید و غیرمعمول بیافریند (میرکمالی، ۱۹۹۴). خلاقیت عبارت از توانایی تلفیق ایده‌ها به‌شیوه‌ای منحصربه‌فرد برای برقراری ارتباط غیرمعمول بین ایده‌های مختلف است (پیسانو و همکاران^۳، ۲۰۱۴). خلاقیت بستگی به سه متغیر دارد که هر کدام به عوامل متعددی تقسیم می‌شوند. این متغیرها، شناخت،

نوع پیمایشی، مقطعی است، جامعه آماری این پژوهش ۶۰ نفر اساتید دانشگاه آزاد شهرستان شهربابک بوده و به دلیل اینکه این واحد دانشگاهی کوچک بوده نهایتاً حجم نمونه مورد بررسی در این تحقیق نیز تمام شمار در نظر گرفته شده است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه ذهنیت فلسفی، پرسش‌نامه سنجش خلاقیت تورنس و پرسش‌نامه عملکرد پژوهشی بوده است، پرسش‌نامه ذهنیت فلسفی بر اساس نظریه اسمیت (۱۹۶۵) طراحی و اعتباریابی شده است، پرسش‌نامه شامل ۴۲ گویه بسته پاسخ بر اساس طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت می‌باشد، پرسش‌نامه سه بعد جامعیت، تعمق و انعطاف‌پذیر را مورد سنجش قرار می‌دهد، پرسش‌نامه توسط جهانگیری (۱۳۹۳) اعتباریابی شده است. پرسش‌نامه سنجش خلاقیت تورنس که تحت عنوان پرسش‌نامه سنجش خلاقیت تورنس در ایران شناخته می‌شود در واقع کوتاه شده و استاندارد شده آن است که توسط دکتر عابدی استاد دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۲ ساخته و معرفی گردید. این آزمون دارای ۶۰ سؤال می‌باشد، پرسش‌نامه سنجش خلاقیت تورنس در واقع چهار عامل تشکیل‌دهنده خلاقیت یعنی سیالی، ابتکار، انعطاف و بسط را مورد سنجش قرار می‌دهد. دامنه نمره کل خلاقیت هر آزمودنی بین ۰ تا ۱۲۰ خواهد بود. طبق تحقیقات دکتر عابدی آزمون خلاقیت مورد نظر هم از نظر روایی هم‌زمان (با اجرای هم‌زمان آزمون اصلی خلاقیت تورنس و آزمون خلاقیت دکتر عابدی نتایج معنی‌داری از همبستگی بین عوامل چهارگانه هر دو آزمون به‌دست‌آمده است؛ مثلاً همبستگی بین دو خرده آزمون ابتکار ($r = 0.497$) و بین دو خرده آزمون سیالی ($r = 0.468$) بوده است). ضمناً آزمون مورد استفاده نیز از نظر روایی محتوی مورد تأیید صاحب‌نظران قرار گرفته است. بر اساس تحقیقات کفایت اعتبار کل آزمون ۰.۲۷، مقیاس سیالی ۰.۹، مقیاس انعطاف‌پذیری ۰.۱۳، مقیاس ابتکار ۰.۱۵ و مقیاس بسط ۰.۲۴ گزارش گردیده که ضرایب به‌دست‌آمده در سطح ۰.۰۵/

معنی‌دار هستند. در تحقیقی که کفایت در موضوع موصوف انجام داده بود میزان پایایی پرسش‌نامه با استفاده از روش تصنیف و فرمول اسپیرمن - براون را ۰.۹۰٪ برای کل آزمون، مقیاس سیالی ۰.۸۸٪، مقیاس انعطاف‌پذیری ۰.۷۷٪، مقیاس ابتکار ۰.۳۹٪ و بسط ۰.۳۹٪ گزارش شده که همه نتایج در سطح کمتر از ۰.۰۵٪ معنی‌دار می‌باشد. با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای میزان خلاقیت کل، مقیاس سیالی، مقیاس انعطاف‌پذیری، ابتکار و بسط به ترتیب نتایج ۰.۸۷٪، ۰.۸۷٪، ۰.۸۱٪ و ۰.۳۷٪ و ۰.۷۰٪ گزارش شده است که این نتایج نیز در سطح کمتر از ۰.۰۵٪ معنی‌دار است (کفایت، ۱۳۷۳، صص ۱۰۹-۱۰۸) و پرسش‌نامه عملکرد پژوهشی برگرفته شده از مؤلفه‌هایی که به‌عنوان عملکرد پژوهشی اساتید از سوی آیین‌نامه‌های ترفیع و ارتقای مورد تأکید قرار می‌گیرد تدوین شده است.

همچنین در پژوهش حاضر برای احراز پایایی پرسش‌نامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج آن برای کل مقیاس پرسش‌نامه ذهنیت فلسفی، پرسش‌نامه سنجش خلاقیت تورنس و پرسش‌نامه عملکرد به ترتیب برابر با ۰.۹۲، ۰.۹۵ و ۰.۹۳/ شده است. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و روش‌های آمار استنباطی، ضریب همبستگی پیرسون به‌منظور بررسی رابطه بین متغیرها استفاده شده است، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار spss استفاده شد در این مطالعه سطح معناداری ۰.۰۵/ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

به‌منظور بررسی طبیعی بودن توزیع داده‌ها از آزمون کلموگروف اسمیرنوف (K-S) استفاده شد. نتایج آزمون K-S در جدول زیر آمده است.

جدول ۱. آزمون کلموگروف-اسمیرنف طبیعی بودن توزیع داده‌ها

نام متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	آماره آزمون k-S	سطح معنی‌داری
ذهنیت فلسفی	۳/۱۵	۰/۹۷	۰/۲۳	۰/۰۰۱
تدریس خلاق	۳/۵۷	۱/۰۸	۰/۱۶	۰/۰۰۱
عملکرد	۹/۳۰	۱۰/۸۹	۰/۲۵	۰/۰۰۱

بررسی فرضیه اول: بین ذهنیت فلسفی با تدریس خلاقانه اساتید دانشگاه آزاد شهر شهربابک رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

فرض صفر: بین ذهنیت فلسفی با تدریس خلاقانه اساتید دانشگاه آزاد شهر شهربابک رابطه مثبت و معنی‌داری وجود ندارد.

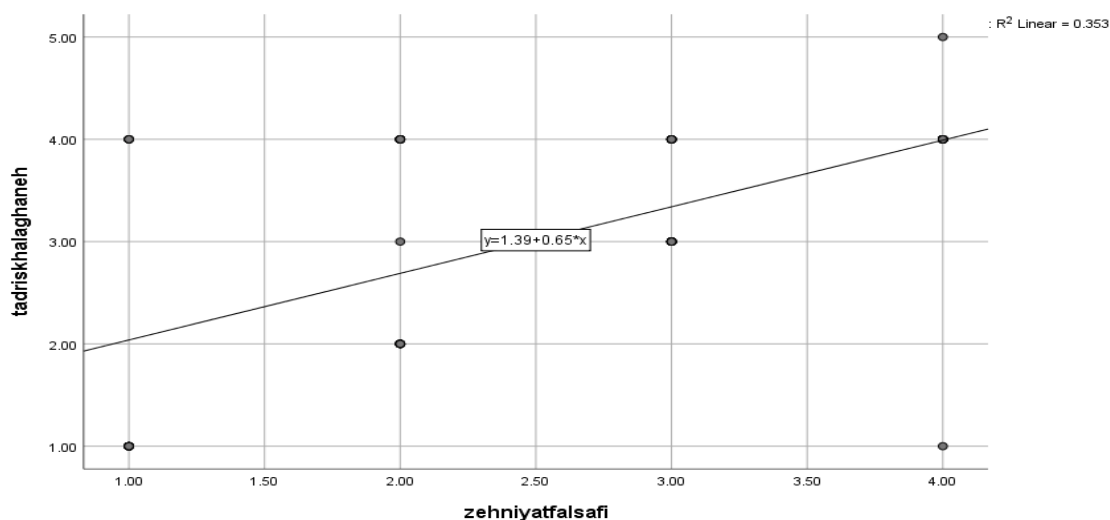
همان‌طور که در جدول آزمون k-S مشاهده می‌شود سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد و با توجه به اینکه در آزمون k-S اگر سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ باشد فرض طبیعی بودن توزیع داده‌ها رد می‌شود، در نتیجه توزیع داده‌های تحقیق نرمال نمی‌باشد و نمی‌توان از آزمون همبستگی پارامتریک (پیرسون) استفاده نمود بنابراین آزمون فرضیات تحقیق با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن انجام شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن بین ذهنیت فلسفی و تدریس خلاقانه

متغیرها	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
ذهنیت فلسفی	۰/۵۱۲	۰/۰۰۱
تدریس خلاقانه		

۹۹ درصد اطمینان تأیید می‌شود بین ذهنیت فلسفی و تدریس خلاقانه اساتید دانشگاه آزاد شهر بابک رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد ($r=0/512$).

همان‌طور که در جدول نتایج مشاهده می‌شود، باتوجه به سطح معنی‌داری ($\text{sig}=0/001$) که کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد فرض صفر تحقیق با اطمینان ۹۹ درصد رد می‌شود و فرضیه تحقیق با

شکل ۱. در شکل زیر نمودار پراکندگی بین ذهنیت فلسفی و تدریس خلاقانه

بررسی فرضیه دوم: بین ذهنیت فلسفی با عملکرد اساتید دانشگاه آزاد شهر شهربابک رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. **فرض صفر:** بین ذهنیت فلسفی با عملکرد اساتید دانشگاه آزاد شهر شهربابک رابطه مثبت و معنی داری وجود ندارد.

جدول ۳. نتایج آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن بین ذهنیت فلسفی و عملکرد

متغیرها	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
ذهنیت فلسفی	۰/۳۸۴	۰/۰۰۱
عملکرد		

همان طور که در جدول نتایج مشاهده می شود، باتوجه به سطح معنی داری ($\text{sig}=0/001$) که کمتر از $0/05$ می باشد فرض صفر تحقیق با اطمینان ۹۹ درصد رد می شود و فرضیه تحقیق با ۹۹ درصد اطمینان تائید می شود؛ بین ذهنیت فلسفی و عملکرد اساتید دانشگاه آزاد شهر بابک رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ($r=0/384$).

نتیجه گیری و بحث

در این پژوهش به موضوع رابطه بین ذهنیت فلسفی با عملکرد پژوهشی و خلاقیت اساتید دانشگاه آزاد شهر شهربابک در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ پرداخته شد. با توجه به هدف پژوهش و یافته های سایر پژوهش ها، نتایج نشان داد که بین ذهنیت فلسفی

و تدریس خلاقانه اساتید دانشگاه آزاد شهر بابک رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش های فارمر (۲۰۰۳)، اونا رهیم، (۲۰۱۳) رستمی (۲۰۱۲)، معظمی (۲۰۱۳)، سیف هاشمی (۲۰۰۴) و سخنور (۲۰۱۰) که دریافتند بین ذهنیت فلسفی و خلاقیت رابطه معنی دار وجود دارد، همخوانی دارد. در تبیین این نتیجه می توان گفت که رهاشدن از جمود فکری و جامعیت گرایی نشانگر خلاقیت و خلق ایده های نو و جدید می باشد که در محیط آموزشی و دانشگاه از اهمیت بالایی برخوردار است. بهرنگی (۲۰۱۴) در پژوهش خود دریافت که بعد جامعیت سهم معنی داری در پیش بینی روحیه الگوپذیری اساتید دارد.

به‌کارگیری آنها در پژوهش‌های خود دیگر مهارت‌های پژوهشی از قبیل خلاقیت، تفکر انتقادی، تفکر تحلیلی و سایر انواع تفکر را بکار گرفت و عملکرد بهتری را به دست آورد. همچنین پیشنهاد می‌گردد مراکز علمی و پژوهشی برنامه‌های خود را بر اساس نگرش ذهنیت فلسفی و ابعاد آن برای اساتید مجموعه خود طراحی و اجرا نمایند و در جهت تولید علم پژوهش را با خلاقیت همراه نمایند. این پژوهش با محدودیت‌هایی همراه بود از جمله می‌توان به محدودیت حجم نمونه اشاره کرد که برای تعمیم‌دهی نتایج عملکرد پژوهشی و خلاقیت اساتید چون اساتید از گروه‌های مختلف آموزشی (علوم پایه، علوم انسانی و علوم تجربی) بودند بعضاً با برخی از مؤلفه‌ها ارتباطی نداشتند. همچنین اگرچه پژوهشگر در فرایند اجرای پژوهش سعی کرده بود که تمامی متغیرهای مداخله‌گر را شناسایی و کنترل نماید؛ ولی امکان کنترل تمامی عوامل مؤثر بر فرایند پژوهش در اختیار و کنترل پژوهشگر نبود.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله نویسندگان از تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنند.

ملاحظات اخلاقی

در جریان اجرای این پژوهش و تهیه مقاله کلیه قوانین کشوری و اصول اخلاق حرفه‌ای مرتبط با پژوهش رعایت شده است.

حامی مالی

کلیه هزینه‌های پژوهش حاضر توسط نویسندگان مقاله تأمین شده است.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است. این مقاله قبلاً در هیچ نشریه‌ای اعم از داخلی یا خارجی چاپ نشده است.

منابع

اسمیت، فیلیپ. جی. (۱۳۹۳). ذهنیت فلسفی در مدیریت آموزشی، ترجمه محمدرضا بهرنکی، انتشارات کمال تربیت: تهران.

همچنین نتایج نشان داد که بین ذهنیت فلسفی و عملکرد اساتید دانشگاه آزادشهر بابک رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. نتایج حاصل از این پژوهش با پژوهش مارینو (۲۰۱۰) هم خوانی دارد. او نیز در پژوهش خود دریافت که رابطه مثبت و معناداری بین ذهنیت فلسفی مدیران با بهبود عملکرد کارکنان وجود دارد. ترایگول و همکاران (۱۹۹۹) در پژوهش خود دریافتند که طرز تفکر استادان، عامل محدودکننده و یا آزادکننده در تدریس کیفیت یادگیری دانشجو می‌باشد. زمانی بابگهری (۱۳۹۱) نیز در پژوهش خود دریافت که بین ذهنیت فلسفی و روش تدریس اعضای هیئت‌علمی رابطه معناداری وجود دارد. شهبازی دستجردی و میرشاه جعفری (۱۳۸۸) در پژوهش خود نشان دادند که بین ذهنیت فلسفی و روش تدریس دبیران همبستگی معناداری وجود دارد؛ بنابراین در اجرا و به‌کارگیری روش تدریس ذهنیت فلسفی استادان تأثیرگذار است؛ استادانی که طرز تفکر فلسفی دارند توجهی بی‌حد به فنون تدریس داشته و مسائل تعلیم‌وتربیت را در ارتباط با اهداف نهایی تعلیم‌وتربیت در نظر می‌گیرند و فعالیت‌های خود را در راستای اهداف نهایی تعلیم‌وتربیت هدایت نموده و زمینه تحقیق‌پذیری آنان را فراهم می‌سازند. چنین اساتیدی در فرایند تدریس از ذهن فلسفی خود تأثیر پذیرفته و از روش‌های فعال و خلاقانه تدریس استفاده می‌نمایند و به‌وسیله روش‌های تدریس فعال می‌توانند در یادگیری دانشجویان مؤثر باشند و همچنین ذهنیت فلسفی بر عملکرد تدریس آنان به‌عنوان یکی از مهم‌ترین وظایف استادان دانشگاه تأثیر مثبتی گذاشته و از پس وظایفی که موجب افزایش کیفیت تدریس می‌شوند؛ مانند برنامه‌ریزی و آمادگی فرایند تدریس، ارزشیابی و روابط انسانی مدیریت کلاس و انجام مشارکت حرفه‌ای به‌خوبی برآیند و در جایی که استادان از ذهنیت فلسفی بالایی برخوردار باشند می‌توان انتظار داشت که کیفیت تدریس در آن دانشگاه نیز در حد مطلوبی باشد. باتوجه‌به نتایج بحث پیشنهاد می‌گردد برای اینکه عملکرد پژوهشی و خلاقیت اساتید تقویت گردد استفاده از ابزارهای آموزشی نوین، تکنولوژی هوش مصنوعی و روش‌های نوین تدریس و تفکر خلاقانه همراه با تفکر نقادی را در برنامه‌های پژوهشی خود موردتوجه قرار دهند و همچنین ضمن توجه و تقویت ابعاد سه‌گانه ذهنیت فلسفی و

سخنور، ناهید و ماهروزاده، طیبه. (۱۳۸۹). روش‌های تدریس فعال در میان معلمان ریاضی مقطع راهنمایی. *اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۱۰۷-۷۶.

شریعتمداری، علی. (۱۴۰۳). اصول تعلیم و تربیت، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

شهبازی دستجردی، راحله و میرشاه جعفری سید ابراهیم. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین ذهنیت فلسفی و روش تدریس دبیران مدارس متوسطه شهر اصفهان، *مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید چمران*، ۵ (۱۶)، شماره ۲، ۵۸-۴۱.

صادقی، حسین؛ محمدی، مسعود؛ رستگاری مهر، بابک؛ حسینی، سید حمید و منصوریان، مرتضی. (۱۳۹۴). عوامل موثر بر خلاقیت و نوآوری کارکنان از دیدگاه پرسنل شاغل در بیمارستان شهید هاشمی نژاد تهران، *مجله دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی*، ۷ (۱)، ۸۱-۹۱.

طباطبایی، مینو و اعظمی، روزین. (۱۴۰۱). رابطه ذهنیت فلسفی و سرمایه‌های روان‌شناختی با کیفیت تدریس معلمان دوره ابتدایی شهر کرمانشاه، *پژوهش و مطالعات علوم اسلامی*، ۴ (۴۲).

کفایت، محمد و حسین شکرکن. (۱۳۷۳). *بررسی ارتباط شیوه‌ها و نگرش‌های فرزندپروری با خلاقیت و رابطه متغیر اخیر باهوش و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان سال اول دبیرستان‌های پسرانه اهواز*. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز.

میرکمالی، محمد، (۱۳۹۳). رفتار و روابط در سازمان و مدیریت، انتشارات بسطرون: تهران.

باقری توچائی، مینا و باقری توچائی، نرجس. (۱۴۰۰). بررسی میزان جایگاه ابعاد ذهنیت فلسفی در اهداف دوره متوسطه آموزش و پرورش. *فصلنامه علمی پژوهش‌های نوین در آموزش و پرورش*، ۲ (۱)، بهار ۱۴۰۰، ۳۲-۲۱.

پاک گوهر، علیرضا؛ محمدی احمدآبادی، ناصر و مظاهر، رزیتا (۱۴۰۱). تأثیر کار با ابزار آموزشی و سنجش عملکرد اوریگامی بر خلاقیت و عزت‌نفس دانش‌آموزان دختر کلاس چهارم ابتدایی، *فصلنامه فناوری و دانش پژوهی در تعلیم و تربیت*، ۲ (۴)، تابستان ۱۱-۱.

تابعی، ضیاء لدین؛ محمودیان، فرزاد (۱۳۸۶). اخلاق در پژوهشگری. *اخلاق در علوم و فناوری*، ۲ (۱-۲)، ۴۹-۵۶.

ثمری، عیسی؛ یمنی دوزی سرخابی، محمد؛ صالحی عمران، ابراهیم و گرائی نژاد، غلامرضا. (۱۳۹۳). بررسی و شناسایی عوامل موثر در فرایند توسعه دانشگاهی "در دانشگاه‌های دولتی ایران، *مجله مطالعات و برنامه ریزی آموزشی*، ۲ (۴)، ۱۰۰-۶۷.

حسن‌پور، عصمت؛ قادری، فاطمه. (۱۴۰۱). رابطه نگرش به دنیای مجازی و خودکارآمدی تحصیلی با خلاقیت شناختی در دانش‌آموزان دختر مقطع اول متوسطه در شهر کرمان، *فصلنامه فناوری و دانش پژوهی در تعلیم و تربیت*، ۲ (۵)، ۲۳-۱۳.

زمانی بابگهری، زهرا. (۱۳۹۱). *بررسی رابطه بین ذهنیت فلسفی و روش تدریس /اعضاء هیئت علمی دانشگاه‌های دولتی شهر کرمان*، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد چاپ نشده دانشگاه پیام‌نور استان تهران.

Behrangi MR. (2013). Teacher professional learning in an age of compliance: Mind the gap: Springer, *Frontiers in Human Neuroscience*. 7(656).

Chen C-Y, Li C-I. Assessing the spiritual leadership effectiveness: The contribution of Follower's self-concept

and preliminary tests for moderation of culture and managerial position *The Leadership Quarterly*. 2013; 24(1):240-55.

Karim Zade S. (2014). Successful diversity management initiatives. *Modern Thought in Education*. 8(2):93. [Persian].

- Marino, T. (2010). Moral Fragmentation and spiritual Absence: The Representation of war in contemporary American Films. *Collage Quarterly*, 19 (2), 1-6.
- Moazemi, M. Investigate the relationship between philosophical mindset with creativity Stuff of Azad University, North Tehran. *Journal of Research Management of Education*. 2013; 4(2).48. [Persian].
- Onarheim B, Friis-Olivarius M. *Applying the neuroscience of creativity to creativity training*.
- Pesut DJ. (2013). Creativity and innovation: Thought and action. *Creative nursing*. 19(3):113-21.
- Reardon, T. (2012). The examination and analysis of the effects of elementary principals specific management practices on teacher moral and willingness to embrace initiative. *In partial Fulfillment of the Requirements for the degree of doctorate in Education*.
- Rostami. (2012). *Survey the effects of transformational leadership on teacher attitudes and student performance in mamsani city*. [Dissertation]. Shiraz of University.[Persian].
- Seyf Hashemi F. (2004). The persistence of privacy: Autonomy and initiative in teachers' professional relations. The Teachers College Record in Esfehan city. *Journal of Education*. 91. [Persian].
- Sokhanvar N. (2010). Construction of teacher knowledge in context: Preparing elementary teachers to teach mathematics and science. School Science and Mathematics. *Journal of Innovative Education. Azahra of University*. 6(3). [Persian].
- Trigwell, K., Prosser, M., waterhouse, F. (1999). Relations between Teachers Approach to teaching and students Approaches to learning. *Journal of Higher Education*, Vol. 37, 59.